

et Billighedsstrav paa, at Lønningen bliver forbedret. Derfor gif man i sin Tid ogsaa med til $\frac{1}{2}$ Million Kr. i Lønningstillæg til Lærerne, og derfor er det nu foreslaaet, at der yderligere gives $1\frac{1}{2}$ Million Kr. til Lærerne paa særlig Lov, idet deres Lønninger vare gaaede saaledes ned, at det med Ret kunde anføres, at de burde have en Slags Bederlag. Men naar dette er blevet gjort gældende over for Lærerne i Fjor, synes det mig, at vi ogsaa paa Bornholm have et lignende Billighedsstrav at gøre gældende ved denne Lejlighed. Naar det øvrige Land kan glæde sig ved en Skattelettelse, finder jeg, at Billighed taler imod, at vi i Stedet derfor faa et Skattepaalæg, skønt vi have den meget høje Landgilde og, efter hvad jeg kan regne ud, give en højere Skattehjælp til Staten end nogen anden Landsdel, noget over 28 Kr. pr. Td. almindelig Harkorn, naar vi regne Landgilden med. Jeg tror, som anført i Anmærkningerne til Finansloven, at kunne gaa ud fra, at de saakaldte Fordebogsafgifter ubestridelig saavel paa som uden for Bornholm er en Del af de Købesummer, der bleve betalte, saaledes den Gang, da man i Slutningen af forrige Aarhundrede solgte Distrikterne i Nordsjælland, navnlig i Frederiksborg Amt, til Arvefæste eller efter Loven af 8de April 1851 solgte Statsdomænerne eller Statens Fæstegods, ligeledes til Arvefæste eller Selvejendom, idet Fordebogsafgifterne utvivlsomt ere blevne indstaaende som en Del af Købesummen. Det kan jeg derimod ikke indrømme, at man kan sige om de saakaldte Selvejergaardeovre paa Bornholm. Jeg ved meget godt, at med Hensyn til de 214 saakaldte vorneede Gaarde, der bleve solgte af Staten til Selveje i 1746, kan det ikke omtvistes, at den Landgilde, de svare til Staten, er en Del af Købesummen; men vi have jo fra gammel Tid 685 Seldsejergaarde, 12 Proprietærgaarde, og 30 Degne- og Præstegaarde foruden disse 214, og i den ældste Fordebog af 1598—99 staar der i hvert eneste Sogn akkurat de samme Selvejergaarde, som man endnu finder i Sognene. Jeg er ikke sikker paa, at man kan gøre gældende, at Landgilden er en Del af Købesummen, fordi Landgilden, efter hvad vore Retslærere gøre gældende, selv i det 17de Aarhundrede regnes for at bestaa af Skat og Skyld, den egentlige Landgilde, som betyder Jordleje, og den egentlige Skat, som Kongen havde, det saakaldte Sjælle Stud og Leding. Altsaa selv i det 17de Aarhundrede gjorde man Forstel paa Landgilde, idet noget var Skat og noget Skyld, og det kan vist gøres gældende lige fra den ældste

Tid. Jeg skal, som sagt, ikke komme ind paa det, men henstille til den højtærede Minister, om han ikke til tredje Behandling kunde finde paa en eller anden Maade, hvorpaa vi kunde faa en Slags Godtgørelse, maaske ved, at man nedsatte Smøragiften, der, som sagt, nu er 85 Dre, f. Ets. til 65. Saa vilde Bornholm faa en Lettelse omtrent paa 15,000 Kr., og det vilde udgøre noget nær det samme, som vi skulle svare i Formue- og Indkomstskat til Staten, idet denne udgør ca. 16,000 Kr. Vi mene at have et Billighedsstrav paa dog ikke at blive daarligere stillede end tidligere og ikke faa Skattepaalæg, naar det øvrige Land faar en Skattelettelse paa 40 pCt. Dette vilde jeg gerne henstille til den højtærede Minister, og jeg haaber, at han i Dag vil give mig Svar paa, hvorvidt han kunde gaa med til ved tredje Behandling af denne Lov — hvilket vilde være det heldigste — eller ved en særlig Lov at gøre noget for, at Bornholm ikke fik dette Skattepaalæg.

M. Klausen: I Regeringsforslaget er det foreslaet, at tre Fjerdedele af Bygningsafgiften skulle overgaa til Kommunerne, hvorimod jeg har tilladt mig at stille en Ændring til dette Forslag, der gaar ud paa, at „tre Fjerdedele af“ skal udgaa, hvoraf Følgen vilde blive, at hele Bygningsafgiften vilde komme til at overgaa til Kommunerne. Den Merudgift, Statskassen derved vil faa, vil andrage 850,000 Kr. Disse Penges vilde jo blive fordelte paa den Maade, at Kjøbenhavns Kommune fik 331,000 Kr., Købstæderne 269,000 Kr. og Landdistrikterne 250,000 Kr. Det blev her ved Lovens første Behandling fra mange Sider gjort gældende, at Formue- og Indkomstskatteloven særlig vilde være i Disfavør af Kjøbenhavn og Købstæderne. Hvis man nu ændrede Regeringsforslaget saaledes, at man overførte hele Bygningsafgiften i Stedet for de tre Fjerdedele til Kommunerne, vilde det mildne paa den stærke Bestatning, som efter Loven falder paa Kjøbenhavn og Købstæderne. Det er vist nok en mere retfærdig Fordeling af de Penges, som skulle overgaa til Kommunerne, end den, som foreslaas i Regeringsforslaget. Jeg skal ogsaa gøre opmærksom paa, at det vil være heldigt at overføre hele Bygningsafgiften af en anden Grund, nemlig den, at efter Regeringsforslaget vil Følgen jo blive, at der bliver to Parter, som skulle dele denne Skat, nemlig Staten og Kommunerne, idet Kommunerne skulle have tre Fjerdedele, og Staten den resterende Fjerdedel; thi jeg synes altid, at det er et uheldigt Forhold, naar to Parter skulle enes